

Handbok för tillfälliga upplåtelser av offentlig plats

Till dig som vill sätta upp reklam, en container, ha en uteservering
utanför din restaurang eller på annat sätt använda offentlig plats

Innehållsförteckning

1 Inledning.....	3
1.1 Det offentliga rummet.....	3
2 Begreppsförklaring	4
3 Ansökningsprocess för upplåtelse av offentlig plats.....	5
3.1 Här söker du tillstånd.....	5
3.2 Taxor och avgifter.....	5
3.3 Eventuella andra tillstånd eller ansökningar som kan krävas.....	5
4 Upplåtelse av offentlig plats.....	6
4.1 Allmänna villkor	6
4.2 Försäljning	7
4.3 Arrangemang	11
4.4 Uteserveringar	12
4.5 Flyttbara skyltar och skyltvaror intill butik.....	13
4.6 Affischering och reklam.....	14
4.7 Kommersiella vägvisningsskyltar.....	15
4.8 Byggplatsetableringar	16
4.9 Containerar och insamlingskärl.....	17

Bilaga 1 Författningssamling E 04 Lokala ordningsföreskrifter för Lomma kommun

Bilaga 2 Författningssamling F 06.2 Taxa för upplåtelse av offentlig plats

Bilaga 3 Författningssamling M 02.1 Riktlinjer för serveringstillstånd i Lomma kommun

Lomma kommun 2021

Framtagen av Tekniska avdelningen

Reviderad: 2021-03-09

1 Inledning

Uteserveringar, evenemang, torghandel och försäljning är alla trevliga inslag i det offentliga rummet och uppskattas av många människor. Inte minst skapar de en attraktiv miljö i centrum med liv och rörelse.

Gator, gång- och cykelbanor, torg och parker med mera är alla platser som ska användas för att ett samhälle ska fungera. Försäljning, serveringar och skyltar måste kunna fungera i samspel med gående, cyklister och bilister. En viss ordning måste därför råda i det offentliga rummet, inte minst för att garantera framkomlighet, tillgänglighet och trafiksäkerhet.

I detta dokument finns riktlinjer för de vanligaste upplåtelseerna för att underlätta hanteringen och vägleda den sökande.

1.1 Det offentliga rummet

Offentlig plats, allmän platsmark och kommunal kvartersmark är alla tre namn på det offentliga rummet, alltså platser som är till för alla. En offentlig plats inom detaljplanelagt område får inte utan tillstånd av polismyndigheten användas på ett sätt som inte stämmer överens med det ändamål som platsen har upplåtits för eller är avsedd för. Utanför detaljplanelagt område kontaktas respektive markägare.

Detta innebär att du måste söka tillstånd till exempel om du behöver ha en container på gatan eller en plats att under kortare tid förvara byggmaterial på, skylta utanför din butik eller sälja saker från en torgplats på mark som ägs av kommunen. Tillståndet du behöver då är **tillstånd för upplåtelse av offentlig plats**. Ibland kan även andra tillstånd behövas och dessa hanteras av olika myndigheter, se kapitel 3.3.

2 Begreppsförklaring

Offentlig plats

Offentliga platser i Sverige är:

1. allmänna vägar,
2. gator, vägar, torg, parker och andra platser som i detaljplan redovisas som allmän plats och som har upplåtits för sitt ändamål,
3. områden som i detaljplan redovisas som kvartersmark för hamnverksamhet, om de har upplåtits för detta ändamål och är tillgängliga för allmänheten, samt
4. andra landområden och utrymmen inomhus som stadigvarande används för allmän trafik.

Regeringen eller kommuner får bestämma att även idrottsplatser, badplatser och campingplatser, ska jämföras med offentlig plats. När en kommun beslutar om att jämföras platser med offentliga platser brukar det stå i kommunens lokala ordningsföreskrifter.

Allmän plats

Begreppet Allmän plats används inom PBL och definieras som ett område som i detaljplan är avsett för ett gemensamt behov.

Bygglov

Bygglov krävs för byggnader och vissa andra anläggningar. Inom detaljplanelagt område kan bygglov krävas även för skyltar och ljusanordningar. Bygglov söks hos kommunen.

Trafikanordningsplan

En trafikanordningsplan, TA-plan, innehåller fakta om ett vägarbete och hur det ska märkas ut (skyltas). Gäller det ett vägarbete på kommunala gator söks tillstånd hos kommunen, men är det ett vägarbete på det statliga vägnätet söks tillstånd hos Trafikverket.

3 Ansökningsprocess för upplåtelse av offentlig plats

3.1 Här söker du tillstånd

Ansökan görs hos polisen via deras e-tjänst på www.polisen.se eller via blankett. Det går även att hämta blankett hos polisen.

Ansökan skickas till registrator.syd@polisen.se eller postas till nedan adress.

Polismyndigheten
Region syd
205 90 Malmö

3.2 Taxor och avgifter

Polisen tar ut en avgift för ansökan och kommunen tar ut en avgift för upplåtelsen enligt beslutad taxa. Se Bilaga 2 Författningssamling F 06.2, Taxa för upplåtelse av offentlig plats

3.3 Eventuella andra tillstånd eller ansökningar som kan krävas

- Om gator eller gång- och cykelvägar spärras av måste en trafikanordningsplan upprättas. Trafikanordningsplanen lämnas direkt till kommunen ifall det gäller det kommunala gatunätet.
- Försäljning av livsmedel kräver ett speciellt tillstånd som söks hos Lomma kommun. En avgift tas ut för registrering av livsmedelsföretag.
- Om upplåtelsen kräver bygglov söks detta hos Lomma kommun. För bygglovet tas en avgift ut.
- Om området berörs av strandskydd ska dispens sökas hos Lomma kommun. Avgift för dispensen tas ut.
- För hantering av brandfarliga gaser krävs tillstånd som söks hos Lomma kommun. Om gasolvärmare ska användas ska det framgå i ansökan. Vid hantering av brandfarliga varor söks tillstånd hos Räddningstjänsten.
- Ska alkohol serveras krävs serveringstillstånd som söks hos Lomma kommun, se bilaga 3.

4 Upplåtelse av offentlig plats

4.1 Allmänna villkor

- Stor hänsyn ska tas till marken och den omkringliggande vegetationen.
- Upplåtelseplatsen ska hållas välvårdad.
- Fordon får endast tillfälligt parkeras för av- och pålastning.
- Vid behov av el tas kontakt med respektive nätägare.
- För inkoppling av vatten kontaktas VA Syd.
- Efter avslutad upplåtelse ska platsen städas och återställas till ursprungligt skick. Det åligger sökande att boka gemensam syn på platsen innan påbörjad upplåtelse om behov finns.
- Lomma kommuns lokala ordningsföreskrifter ska följas, se bilaga 1.

4.2 Försäljning

Försäljning på offentlig plats kan bedrivas på olika sätt i Lomma kommun. För att få bedriva torghandel på särskilt anvisade torgplatser (Centrumtorget och Hamntorget i Lomma) krävs endast ett godkännande från kommunen, det vill säga tillstånd beviljas direkt av Lomma kommun. För placering utanför dessa platser krävs tillstånd av polisen. Affischering eller skyltning ska följa de riktlinjer som finns enligt bestämmelserna under rubrik "Affischering och reklam" samt "Flyttbara skyltar och varuskyltning".

Villkor för försäljning

- Innehavarens rätt att använda platsen får inte överlåtas på någon annan.
- En innehavare av en plats förbinder sig att hålla platsen ren och snygg. Skräp bortforslas omedelbart efter försäljningstidens slut på dagen. Platsen ska städas och återställas efter avslutad försäljning.
- Kommunen förbehåller sig rätten att ställa in eller flytta torghandeln eller försäljningen vid enstaka tillfällen, för exempelvis underhållsarbeten eller vid arrangemang beslutade av kommunen.
- Försäljaren förbinder sig att bedriva försäljning under merparten av försäljningstiden.
- Försäljningen ska placeras med hänsyn till trafiksäkerheten, intilliggande bebyggelse och andra verksamheter.
- Fordon får inte parkeras i anslutning till försäljningen, utan ska parkeras på anvisade parkeringsplatser i kommunen.

Utöver ovanstående villkor gäller även nedan kompletterande villkor beroende på vilken typ av upplåtelse försäljningen avser.

Villkor för särskilt anvisade torgplatser

- Särskilt anvisade torgplatser finns på Centrumtorget och Hamntorget i Lomma, se karta 1 och karta 2. Dessa platser hanteras av Lomma kommuns Kontaktcenter.
- Torgplatser hyrs ut per dag eller månad. Måttet på en torgplats är 4 x 4 meter.
- För torgplatser eftersträvas mångfald bland varor och produkter.
- Torghandel får ske på följande tider:
På vardagar får försäljningen börja tidigast klockan 08.00 och inte pågå efter klockan 18.00. På lördagar, söndagar, påskafton, pingstafton, midsommarafton och nyårsafton får torghandel börja tidigast kl. 08.00 och inte pågå efter klockan 15.00. Försäljarna får inte tidigare än 1 timme före fastställd försäljningstids början lägga upp varor eller redskap på torgplatsen. Allting ska vara bortfört senast 1 timme efter försäljningstidens slut.
- Fler än en torgplats får tilldelas samma person endast när det kan ske med hänsyn till tillgången på plats. När flera platser tilldelas en person, ska platserna vara belägna intill varandra.
- Om innehavaren av en torgplats inte har intagit platsen klockan 9.00 på morgonen kan kommunen hyra ut platsen till annan intressent. Ett sådant tillfälligt nyttjande hanteras av Lomma kommuns Kontaktcenter.

Karta 1. Särskilt anvisade torgplatser på Centrumtorget i Lomma

Karta 2. Särskilt anvisade torgplatser på Hamntorget i Lomma.

Villkor för mobil försäljningsvagn

- I försäljningsvagnar tillåts i första hand livsmedelsförsäljning.
- Försäljningsvagnen ska dagligen flyttas från platsen efter försäljningstidens slut på dagen. Om särskilda skäl föreligger kan dispens för detta ges.
- Försäljningsvagnen ska i storlek och utseende harmoniera med omgivningarna och ej dominera platsen där den placeras (i ansökan om tillstånd ska ritningar eller foton på försäljningsvagnen bifogas).
- Strandskyddsdispens krävs ifall försäljningsvagnen placeras inom strandskyddat område. På Pirplatsen i Lomma finns dock undantag för dispens.
- Ifall uteservering vid försäljningsvagnen planeras måste detta framgå i ansökan och då måste även villkoren för uteservering vara uppfyllda, se mer under rubriken "Uteserveringar".

Villkor för mobil försäljningsvagn på Pirplatsen

- På Pirplatsen i Lomma finns 5 platser särskilt anvisade för mobila försäljningsvagnar, se karta 3.
- Försäljning får ske mellan klockan 10.00 - 20.00
- Försäljningsvagnen ska dagligen flyttas från platsen efter försäljningstidens slut på dagen. Om särskilda skäl föreligger kan dispens för detta ges.
- Eventuella elkablar får inte utgöra hinder eller fara för allmänheten.
- Ansökningar måste komma in senast 15 mars till polisen. Därefter förbehåller kommunen rätten att välja bland inkomna ansökningar. Ett varierat utbud eftersträvas. Besked om tilldelade platser ges senast 15 april.
- Platserna har tillgång till el. Förbrukningen betalas av respektive innehavare och faktureras separat. Nyckel till elskåpen hämtas ut hos kommunen.

Karta 3. Särskilt anvisade platser för mobil försäljningsvagn på Pirplatsen i Lomma.

Villkor för julgransförsäljning

- Försäljning får pågå mellan den 1 december till och med den 24 december på vardagar och lördagar klockan 07.00-18.00, på söndagar klockan 9.00-15.00 och på julafton fram till klockan 13.00.
- I tillståndet ska yta i m² anges samt val av plats. Det är lämpligt att kontakta Lomma kommun för syn av platsen.
- Önskemål om arbetsbod eller annan anordning ska framgå av ansökan.

Villkor för ambulerande försäljning

- Med ambulerande försäljning avses sådan gatuförsäljning som tar offentlig plats i anspråk endast tillfälligt och i obetydlig omfattning och som därför inte kräver tillstånd. (3 kap. 1 § ordningslagen). Däremot krävs kontakt med och godkännande från kommunen.
- För ambulerande försäljning på badplatserna krävs dock tillstånd från polismyndigheten.

4.3 Arrangemang

Marknader, idrottsarrangemang, tivoli, cirkus och politiska möten är alla exempel på arrangemang. För att anordna ett arrangemang som tar offentlig plats i anspråk krävs tillstånd av polisen.

Villkor för arrangemang

- Det är lämpligt att kontakta Lomma kommun för samråd om val av plats för arrangemanget.
- I ansökan ska yta i m² anges, val av plats, tid för uppbyggnad samt ritning med placering av anordningar.
- Anordningar ska placeras med hänsyn till trafiksäkerheten, intilliggande bebyggelse och andra verksamheter.
- För tält eller annan anordning ska uppbyggnad, genomförande och återställande ske på ett sådant sätt att det minimerar störningar för allmänheten och trafiken samt placeras så att goda utrymningsmöjligheter finns i händelse av brand eller olycka.
- Ljudvolymen ska anpassas efter omgivningarna. Finns bostäder intill arrangemanget bör ljudvolymen hållas dämpad. Folkhälsomyndigheten har regler och riktlinjer för ljudnivåer utomhus och inomhus. Dessa ska följas.
- Affisivering ska följa de riktlinjer som finns enligt bestämmelserna under rubrik "Affisivering och reklam".

Utöver ovanstående villkor gäller även nedan kompletterande villkor om arrangemanget är en cirkus.

Villkor för cirkus

- Gällande krav för djurhållning och renlighet ska uppfyllas. Uppsamling ska ske av spillvatten från boendevagnar samt orenligheter från djur och föras bort i slutna behållare.
- I tillståndet för cirkus ingår i kostnaden även 30 mindre skyltar (som förslagsvis sätts på lyktstolpar). Till ansökan ska information om önskade platser finnas bifogat. Se under rubriken "Affisivering och reklam" för regler kring uppsättning av skyltar.

4.4 Uteserveringar

Uteserveringar är ett trevligt inslag som bidrar till en levande miljö. För uteservering på offentlig plats krävs tillstånd av polisen.

Villkor för uteservering

- Uteserveringen ska i första hand ligga i direkt anslutning till verksamheten och ska anpassas till omgivande miljö. Uteserveringen ska bedrivas på en avgränsad serveringsyta.
- Ljudvolymen ska anpassas efter omgivningarna. Finns bostäder intill uteserveringen bör ljudvolymen hållas dämpad. Folkhälsomyndigheten har regler och riktlinjer för ljudnivåer utomhus och inomhus. Dessa ska följas.
- Uteserveringar ska alltid ha en fri passage på minst 3 meter på gång- och cykelytor. Beroende på uteserveringens placering kan passagen läggas mellan fasad och uteservering eller utanför uteserveringen.
- Skyltning eller gatupratere ska följa de riktlinjer som finns under rubrik "Flyttbara skyltar och varuskyltning" samt "Affischering och reklam".
- Uteserveringen och eventuell utsmyckning ska vara välvårdad.
- Uteserveringen ska vid behov snöröjas och halkbekämpas skyndsamt av innehavaren av upplåtelsen.
- Uteserveringar ska anordnas direkt på befintlig markbeläggning, åverkan får ej ske på befintlig markbeläggning. Uppbyggnad får endast ske i undantagsfall om till exempel stora nivåskillnader eller ojämn markbeläggning utgör ett problem.
- Uteserveringar bör alltid vara tillgänglighetsanpassade.
- Uteserveringar får inte ha fasta tak. Enhetliga parasoller eller markiser som kan fällas in eller ut beroende på väderlek rekommenderas. Material, form och färg ska harmoniera med respektive byggnad.
- Markiser eller frihängande flaggor, skyltar eller dekorationer får med sin nederkant inte ha lägre höjd än 3,2 meter över gång- och cykelbana eller 4,6 meter över körbana.
- Om avskärmning sätts upp ska den vara enkelt utformad och fri från reklam.
- Avskärmningen bör inte överstiga 1,20 meter och ska inte fästas i marken.
- Avskärmningar med trästaket får ej förekomma.
- Möbler bör harmoniera med omgivningen.

4.5 Flyttbara skyltar och skyltvaror intill butik

Vill man göra reklam eller visa speciella erbjudanden för sin verksamhet är gatupratare, beachflaggor eller lockvaror utanför butiken populära sätt att få kundernas uppmärksamhet. Skyltar, gatupratare och utplacerade varor med mera på offentlig plats kräver tillstånd av polisen.

Villkor för flyttbara skyltar

- Inom detaljplanelagt område kan det enligt plan- och bygglagen krävas bygglov för att sätta upp skylt.
- Flyttbar skylt ska alltid placeras utan att påverka framkomligheten eller skapa problem för personer med funktionshinder.
- Flyttbar skylt ska alltid placeras i direkt anslutning till verksamheten eller butiken intill husvägg och får inte placeras i gatuhörn eller agera vägvisare från intilliggande gata. Fri bredd för passage ska alltid vara minst 1,5 meter.
- Flyttbar skylt får endast vara utplacerad under verksamhetens öppettider.
- Antalet skyltar får vara maximalt 2 stycken per butik.
- Roterande skylt, vippskylt eller skylt med utstickande delar eller skarpa hörn är ej tillåtet. Flyttbar skylt ska ha stabil konstruktion.
- Flyttbar skylt får ej överstiga måtten 0,9 x 1,3 meter.
- Flyttbar skylt placerad på mark kan med fördel ställas vid cykelställ, lyktstolpar, träd eller dylikt men får inte placeras på gång- eller cykelytor.

Villkor för skyltvaror intill butik

- Exponeringen ska ske i direkt anslutning till butiken och placeras intill husvägg.
- Anordningar för exponering av varor får endast ske under butikens öppettider.
- De ska alltid placeras utan att påverka framkomligheten eller skapa problem för synskadade. Fri bredd för passage ska alltid vara minst 1,5 meter.

4.6 Affisivering och reklam

Vid arrangemang med mera finns ofta önskemål om att sätta upp affischer och göra reklam inför tillställningen. Vill man sätta upp affischer eller reklam på offentlig plats krävs tillstånd av polisen.

Villkor för affisivering och reklam

- Affisivering och reklam ska alltid ske med sparsamhet.
- Tillstånd behövs inte för att sätta upp anslag på tavlor, pelare eller andra liknande anordningar som är avsedda för detta ändamål.
- Affischer, annonser eller liknande får inte utan tillstånd av polismyndigheten sättas upp på eller ovanför byggnad, staket, stolpar eller liknande som vetter mot offentlig plats.
- Affisivering på träd är förbjudet i hela kommunen.
- Affisivering vid arrangemang får inte ske tidigare än 2 veckor innan arrangemangsdagen och ska vara nedtagna inom 1 vecka efter sista arrangemangsdagen.
- Affisivering eller reklam i väderskydd är förbjudet i hela kommunen.

4.7 Kommersiella vägvisningsskyltar

Vägvisningsskyltarna utformas som lokaliseringmärken, se exempel nedan. Ansökan om vägvisning görs direkt hos Lomma kommun.

Exempel på Vägvisning

Villkor för kommersiella vägvisningsskyltar

- Till verksamheter beviljas vägvisning endast i undantagsfall.
- Verksamheter i tätorterna ska själva marknadsföra sin verksamhet på olika sätt och upplysa om aktuella uppgifter om verksamheten, öppettider, adress och färdbeskrivning. Verksamhetsutövare får inte själva placera vägvisningsskyltar utmed kommunens gator.
- Vägvisning beviljas främst till allmännyttiga verksamheter. Till allmännyttig verksamhet räknas i första hand vårdcentral, skola, bibliotek, idrottsplats, simhall och veterinär.
- Generellt gäller att verksamheter lokaliserade på en namngiven gata med gatunamns skylt endast i undantagsfall beviljas vägvisning. Vid beviljande av undantag görs en bedömning där man bland annat tittar på trafiksäkerheten, hur allmännyttig inrättningen är eller hur trafikerad vägen är.
- Kommunen ombesörjer all uppsättning och nedtagning av vägvisningsskyltar mot självkostnadspris.

4.8 Byggplatsetableringar

Etableringar i samband med byggnationer ska i första hand ske inom den egna fastigheten, i direkt anslutning till byggarbetsplatsen eller så nära denna som möjligt. Om detta inte är möjligt och offentlig plats behöver tas i anspråk krävs tillstånd av polisen för upplåtelsen.

Villkor för byggplatsetableringar

- I ansökan ska antalet m², ändamålet och en skiss över området anges.
- Området för byggetableringen ska vara välvårdat och fritt från otillåten reklam, klotter och affischering.
- Tydlig och säker avgränsning av området samt god framkomlighet ska finnas.
- Etableringen ska i minsta mån utgöra hinder för förbipasserande och får endast i undantagsfall placeras på gång- eller cykelbana.
- Om gång-, cykel-, eller fordonstrafik påverkas ska en trafikordningsplan upprättas och godkännas av Lomma kommun.
- Inga kablar eller andra utrustningar får dras över gång- och cykelbana oavsett kabelskydd eller ej.
- I ett tillstånd för byggetableringar ingår inte parkering av fordon.
- Etableringen får ej täcka gatubrunnar, gasventiler eller liknande.
- Etableringar ska oavsett typ placeras på sådant sätt att Räddningstjänstens framkomlighet inte begränsas vid en räddningsinsats. Placering på så kallade räddningsvägar får ej ske.
- Etableringen ska placeras så att det minimalt påverkar andra verksamheter.

4.9 Containerar och insamlingskärl

Upptällning av container och insamlingskärl på offentlig plats kräver tillstånd.

Villkor för containerar

- I ansökan ska antalet m² samt skiss över placering anges.
- Hänsyn måste tas till aspekter som placering, brandrisk, hälsosynpunkt, säkerhetssynpunkt, framkomlighet, gatuunderhåll och brandförsäkringsvillkor.
- Containern ska vara tydligt märkt med namn på ansvarig samt kontaktuppgifter.
- Containern ska vara försedd med reflexer i nödvändig omfattning.
- Om gång-, cykel-, eller fordonstrafik påverkas ska en trafikanordningsplan upprättas och godkännas av Lomma kommun.
- Öppen container får ej ställas närmare byggnad än sex meter. Samma avstånd gäller mot utskjutande tak.
- Container får ej täcka gatubrunnar, ventiler eller liknande.
- Container ska oavsett typ placeras på sådant sätt att Räddningstjänstens framkomlighet inte begränsas vid en räddningsinsats. Placering på så kallade räddningsvägar får ej ske.
- Container ska placeras så att det minimalt påverkar andra verksamheter.

Villkor för insamlingskärl

- I ansökan ska antalet m² samt skiss över placering anges.
- Insamlingskärlet ska vara tydligt märkt med namn på ansvarig samt kontaktuppgifter.
- Insamlingskärlet ska vara tydligt märkt med insamlingens ändamål.
- Insamlingskärlet och ytan runtomkring ska vara välvårdat och städat.
- Tömning av insamlingskärl ska ske i tillräcklig omfattning.

